

Z dávnej minulosti

História

Pôvod mena obce a presnú dobu jej založenia nemožno zistiť. Isté je iba toľko, že pôvodne bolo tuná iba niekoľko zemianskych majetkov. Snáď prvý z majiteľov volal sa Alex, alebo Alexi a z toho potom súborným premenovaním vznikol názov Alekšince. Maďari po roku 1907 prekrstili obec na Elecske.

Kaštiele

Najstaršou časťou obce sú domy okolo kaštieľov. Prvý, zemana Rafaela Jánoszyho, je v strede obce, z pálených tehál, polohou i výstavbou budí pozornosť tade cestujúcich ľudí a spravidla je považovaný za školskú budovu. Dnes je majetkom štátnym. V prenájme má ho diosekský cukrovar a používa ho za sýpku.

Druhý kaštieľ, stojací v parku, postavil gróf Imrich Dezasze. Pozdejšie prešiel do vlastníctva barónky Amálie Ambrozy a jej výdajom do rúk baróna Salvadoriho. V roku 1917 kúpil ho i s pozemkami statkár Jozef Deutelbaum, ktorý býva v ňom po dnes.

Šľachta

Okrem spomenutých už šľachticov, mali tu ešte svoje majetky zemani: Bánóczy, Šándor, Lelkeš, Schlumberger, Babotty, Uyulassy a Göczy. Statkár Göczy bol aj hlavným slúžnym. Úradoval v kúrii, zvanej Gecovské. Dnes je tento majetok vo vlastníctve statkára Adolfa Kučeru. Menovaný kúpil ho pri prevádzaní pozemkovej reformy, v roku 1925.

Kostolík

Gróf Imrich Dezasze dal v roku 1802 pri ceste do Lukáčoviec malý kostolík. Do tých čias stávala na tom mieste iba drevená zvonica, postavená v roku 1741 rodinou Neppal. Pozdejšie bola zvonica prestavaná na murovanú a mala dva zvony. Jeden darovala rodina Deáková, druhý zakúpili občania. Hody odbavovali sa v nedeľu, po svätej Anne. V roku 1934 navrhol však vtedajší farár Ján Klčo zmenu, ktorú cirkevná vrchnosť schválila a odvtedy odbavujú sa v nedeľu po sviatku Povýšenie svätého Kríža (viď oltár).

Pod dlažbou terajšieho kostolíka je malá krypta. Pochovaní sú v nej Baczkádi a jeho žena Anna, Mikuláš Šándor a niektoré dievky Jána Bartákoviča. Hrobky rodiny Lelkečovcov a Jánossyovcov nachodíme na terajšom cintoríne.

Patronácia kostolíka oddaná bola obci so základinou 50 zlatých, uložených v Nitrianskej sporiteľni. Vkladnú knižku opatruje pokladník obce. Základina vzerá doteraz na 300,-Kč.

Z kostolíka vedú údajne podzemné chodby do bytu zemana Šándora a do Jánossyho kaštieľa.

Bývalý kuriálny sudca Majláthy, mal tu tiež svoje majetky. Keď po jeho smrti synovia boli povýšení do stavu grófskeho, svoj majetok v tunajšej obci odpredali barónovi Salvadorimu.

Kúpele

Asi vo vzdialenosti pol kilometra od spomínanej kúrie Gecovské, v úžľabine zvanej „Dúl“, v 18. storočí, jestvovali vraj dva liečivé pramene kyslý a teplý, sirkový. Údajne objavili ich dvaja robotníci,

idúci z práce ustatí a smädní. Jeden z nich napil sa z prameňa a poznajúc, že voda chutí kyslo, ponúkol i druhého. Od tých čias navštevovali prameň častejšie. Raz uvideli, že opodiaľ vyviera prameň ešte jeden, voda z neho bola však horúca a razila sírou. Dozvediac sa o tom akýsi lekár z Nitry, prameň skúmal a zistiac ich liečivosť, so spoločníkmi postavil tu drevené kúpele. Dnes však sú tu iba polia. Správu túto zdelil mi tuná žijúci bývalý hospodársky správca baróna Salvadoriho, Jozef Novák. On sám mal brožúru, v ktorej bola história kúpeľov opísaná. Žiaľ, spisok sa mu pri sťahovaní stratil.

Vykopávky

Tentýž pán, Jozef Novák, udáva, že asi rokom 1904, pri čistení kanálov popri ceste vedúcej do Andača, v hĺbke asi 40 cm, vykopané boli lebky z kostí ľudí, i dva medené náramky tureckej výroby, a jeden turecký meč. Najdené veci odniesol Július Csobor do Nitrianskeho múzea.

Kroj

Kroj, ktorý úplne vyhynul asi pred päťdesiatimi rokmi, následkom stále sa meniacich zamestnancov na veľkostatkoch, opisujú starí pamätníci takto:

„Chlapi nosili konopné košele a gate. Košele mali široké, vyšívané rukávy, pod krkom uväzovali sa červenou šnúrkou. Gate boli široké, pri spodku krížikmi vyšívané a vystrapcované. Obúvali si čižmy, alebo pantofle. Vo sviatok nosili súkenné, čiernou šnúrou vyšívané, úzke nohavice. Výšivka na rukávoch bola biela, žltá, čierna a červená. Na košeľu obliekali si damaškový pruceľ. Pod hrdlo si viazali červenú mašľu. V zime si na košeľu obliekali krátke kabátce, z toho istého súkna, ako nohavice. Na kabátcoch nosili haleny, a to zámožnejší čierne, chudobnejší biele. Čierne volali sa kuby a siahali pod kolená. V zime obúvali si zhýnačky, čiže kordovánky. Klobúčik bol malý a plytký, s jedným až tromi žerávkovými perami. Tri perá mohli nosiť len tí, ktorí dajako vynikali, napríklad, keď vydržali najdlhšie tancovať, keď premohli mládencov z prespoľnej obce v zápelení „za pasy“ a podobne.

Ženský kroj mal konopný rubáš, na ktorý si obliekali dve až štyri biele, škrobené bočnice. Na bočnice uväzovali sukňu, vpredu nezošitú. Sukne boli z tenších, vlnených, alebo hodvábných látok, ozdobené krajkami a úzkymi stužkami. Na sukňu si viazali širokú zásteru, na bokoch nazbieranú. Boky z modrého plátna, glotu, alebo listeru. Dolný okraj a bočné strany boli pestro vyšívané. Rukávce boli biele, pruceľ z červeného damašku. Nákrčný obojok bol zlatom vyšívaný a zdobený čipkou. Na nohách nosili ženy čižmy, dievky topánky.